

Typologie van het pauselijk zegel (Bulla)

Documenten , bullen genaamd, worden in de pauselijke kanselarij voorzien van een zegel (Bulla) Dit zegel dat meestal van lood was gemaakt, kwam ook nog voor in zilver en goud. In vroegere tijden was het zegel van was maar dit was zeer kwetsbaar. Daarom stapte men over op steviger materiaal. Dit zegel werd samen met een zijde of touwen koord aan het document bevestigd.

Pauselijke zegels van lood waren al in gebruik tijdens de pontificatie (ambtsbekleding) van Paus Agapitos (535-536). Mogelijk waren Bullae voor die tijd al in gebruik maar dan nog van was gemaakt.

Pauselijke boodschappen vanuit het Vatikaan voorzien van een Bulla waren bestemd voor kerken, bisschoppen en kloosters.

De vroege Bulla (fig.1) laat allen de pausnaam zien (**Hadrianus**) en de letters PaPa. Later afgekort naar PP (Papa patria) Vertaald, priester van het vaderland.

Figuren 2, 3 en 4 laten een geheel andere uitvoering zien. Dit gebeurt tijdens de pontificatie van paus Benedictus III, op de Bulla staat de pausnaam in een cirkel geschreven rond een kruis, bloem of ster.

Fig. 4 heeft in de binnencirkel het titelnummer van de paus, in dit geval Alexander II.

Tijdens de pontificatie van paus Gregorius VII (1073-1085) verandert de Bulla naar het type dat we als detectoramateur wel het beste kennen. De hoofden van de apostelen Petrus en Paulus verschijnen op de Bulla (fig.5). Paulus links en Petrus rechts geflankeerd door de het woord SPASPE. Dit is een afkorting van Sanctus Paulus Apostulus Sanctus Petrus Episcopus. Vertaald staat er dan: heilige apostel Paulus en heilige bisschop Petrus.

Is dan de Bulla in zijn nieuwe hoedanigheid verschenen. Paus Urbanus II (1088-1099) maakt er meteen weer een andere versie van en laat de hoofden van de apostelen weg. Hiervoor in de plaats komen alleen hun namen. Enkele jaren later is de Bulla weer voorzien van de apostel hoofden en gaat deze uitvoering door tot circa 1555. Ongeveer 450 jaar hebben de hoofden van de twee apostelen deel uitgemaakt van de Bulla.

Fig.6 geeft een geheel andere Bulla weer. In dit geval zou je eerder denken aan een pelgriminsigne. Een afbeelding van een paus geflankeerd door zijn volgelingen. Met op de achterzijde tekst in het Latijn. Deze Bulla is in de periode 1431-1443 gebruikt door het Bisdom Basel.

Fig.7a geeft een religieus tafereel weer. Het zijn Petrus en Paulus die er afgebeeld staan. Bovenaan de letters SS, die staan voor subscripsit, dat ‘heeft ondertekend’ betekent.

Op fig.7b zien we in principe het zelfde als op de Bulla van fig.6, maar dan in een andere uitvoering. Een paus geflankeerd door zijn volgelingen. Rechts boven staat te lezen Paulus PP II. Het gaat hier om Paulus II die paus was van 1464-1471.

Conclusie:

De meest gevonden Bulla is de uitvoering met de twee hoofden van de apostelen Petrus en Paulus erop. De uitvoering is 450 jaar nagenoeg hetzelfde gebleven. Het materiaal is lood, dus door detectors gemakkelijk aan te geven. De naam van de paus staat er op aangegeven zodat het voorwerp gemakkelijk te dateren is. In de 15^e eeuw komen er ook andere afbeeldingen voor op Bullae, dat een determinatie niet zo eenvoudig maakt. Vaak is nog wel aan de achterzijde te zien waar het zegellint heeft gezeten.

Dit verslag en alle mij bekende Bullae zijn terug te vinden op

<http://www.johnkuipers.eu/bullae.htm>